

Josep Maria Augé, NÚVOL, 24 de maig de 2014

DAMIÀ BARDERA I TONI SALA: LA GALLEDA I LA NANSA

Ahir dijous 22 de maig la Biblioteca del Casino de Manresa va acollir la tercera sessió del cicle Destapats, organitzat pel Servei de Biblioteques i coordinat pel periodista Jordi Nopca. Aquesta vegada es van destapar el gironí Damià Bardera i el santfeliuenc Toni Sala, que s' acabaven de conèixer. Si més no físicament, perquè personalment ja es coneixen a través de les seves creacions literàries. Dos autors de generacions diferents a la recerca de vasos comunicants entre les seves obres. Dues mirades sobre la vida, dues mirades sobre la creació literària, dues mirades sobre la literatura catalana.

En Damià obre foc. S'esplaia sobre l'imaginari que poblen els seus contes: la poètica literària de la part fosca de l'infant. L' infant, que normalment s'associa a la bondat, a la innocència... és transformat en aquell cau de records foscos, en aquella infància marcada, traumatitzada...cap a la recerca d'aquell conte de fades no només irreverent, sinó també truculent. En Toni agafa la beta i reflexiona sobre el paper del Mal en la literatura, considera que la part fosca de l'existència humana atrau l'autor perquè acaba essent més gràfica, més impactant, molt més evident per transmetre l'angoixa de l'existència humana. Ambdós dialoguen sobre exemples de la maldat, molt més explícita en l'obra de Damià Bardera i més implícita en la del Toni Sala. Bardera insinua que li agrada jugar amb la perversió. Sala, en canvi, aspira a poder escriure només mirant a la Llum, sense tenebres temptadores. Concepcions personals o generacionals?

La dialèctica continua quan aborden des de les seves respectives experiències el procés creatiu. Ambdós coincideixen que no poden controlar els seus personatges, ni tampoc el que els lectors acaben sentint envers ells. Es pregunten si entendre un personatge (tornem-hi) malvat et fa còmplice d'ell, el perdones. Fa

la sensació que en Toni se sent culpable, mentre que en Damià s'hi sent més còmode. Acaben aquest punt amb una metàfora sobre el procés creatiu que els destapa: si per una banda Sala equipara la creació a llançar una nansa al mar i a veure què es pesca, per Bardera és més aviat llançar una galleda al pou i a veure què se'n treu. La foscor i l'angoixa claustrofòbica d'un pou versus la claror i la immensitat del mar.

I potser per això en Damià fa contes i en Toni sobretot escriu novel·les. S'inspiren (i beuen) de dolls d'aigua diferents. En Damià reflexiona sobre la diferència entre un contista i un novel·lista, l'impacte per KO del primer *versus* la victòria per punts del segon (Cortázar dixit). El seu contrincant d'avui no ho veu igual, no troba el matís entre un conte i una novel·la (“*és un conte allargassat*” considera). Com tampoc es posen d'acord a l'hora de definir el paper del lector en la consolidació de l'escriptor: Bardera afirma no necessitar el públic per sentir-se escriptor. Per Sala l'acceptació del públic et reforça en la teva idea que, inicialment, et genera dubtes.

En canvi sí que comparteixen l'atmosfera de ruralitat que pobla les seves obres. La ruralitat entesa no tant des de la perspectiva clàssica, sinó des d'un punt de vista vital i existencial, una coordenada espaciotemporal pròpia.

Aquest punt dóna peu a una confrontació entre ambdós respecte a dos dels grans tòtems de la literatura catalana: Victor Català i Joaquim Ruyra. Deixen de ser amics momentàneament perquè així com en Damià és un enamorat de la primera i un detractor del segon, el Toni ho és al revés. El debat creix, el públic sabem que no es posaran d'acord. La conversa s'enroca en un enfrontament digne d'un Barça-Madrid. Que maca que és la literatura quan hi ha rivalitat, pensa un servidor. Que idoni seria un món on les discussions de bar gravitessin entorn d'aquestes fílies i fòbies literàries que, malauradament, es queden en el reduït d'una biblioteca amb una vintena d'espectadors.

I després d'aquesta catarsi literària, la conversa toca fi de la pitjor manera possible: ambdós coincideixen en les males perspectives, avui en dia, de lectors de literatura catalana. Un món cada cop més avesat a la superficialitat i la immediatesa dels estímuls. La profunditat i el repòs que exigeix la literatura sembla que cada cop té menys espai en les manifestacions culturals.

I una última pregunta que queda a l'aire: l'autor s'ha de tornar més insubstancial per ser més acceptat? No seré jo qui us la contestaré, però després de veure i viure diàlegs com aquests, penso que seria pitjor el remei que la malaltia.